

Uddannelsesrådet for Arkitektur, Design, Billedkunst og Konservering Resultater af Uddannelsesrådets besøgsrunde 2005 / 2006

1. Resultater af Uddannelsesrådets besøgsrunde

Følgende uddannelsesinstitutioner er behandlet i nærværende evalueringsrapport:

- Arkitektskolen Aarhus
- Kunstakademiets Arkitektskole
- Kunstakademiets Billedkunstskoler
- Kunstakademiets Konservatorskole
- Danmarks Designskole
- Designskolen Kolding
- Glas- og Keramikskolen på Bornholm

Uddannelsesrådets møder med de 7 uddannelsesinstitutioner blev struktureret på baggrund af en overordnet dagsorden, som var fælles for alle uddannelsesinstitutioner, samt på baggrund af bidrag fra de enkelte grupper på institutionerne, jf. bilag 1.

I det følgende fremsættes indledningsvist en række tværgående anbefalinger med relevans for alle institutionerne. Efterfølgende fremsættes rådets specifikke anbefalinger for hver af skolerne.

1.1. Tværgående anbefalinger

Som grundlag for rådets arbejde står holdningen, at Kulturministeriets uddannelser i Danmark skal holde fast i bestræbelserne på at arbejde mod det højeste kunstneriske/æstetiske/videnskabelige niveau som målestok for alle uddannelserne – om det er inden for arkitektur, billedkunst, designfag eller konservering. Samtidig vil rådet understrege, at uddannelsesinstitutionerne skal fastholde et væsentligt fokus på værkproduktion.

Ved afslutningen af rådets besøgsrunde stod det klart, at en række problemstillinger var alment gældende for alle uddannelsesinstitutionerne dog i varierende grad. I det følgende redegøres for de tværgående anbefalinger.

Fokuseret profilering

Rådet ser et behov for, at skolerne sætter yderligere ind over for formuleringen af skolens unikke profil og de kompetencer, de studerende opnår på skolen. Fokuseret profilering deler sig i henholdsvis internt og eksternt orienteret profilering. Hvor den interne profilering går på de faglige kompetencer i undervisningen og forskningen, samt på den kunstfaglige definition på skolen, retter den eksternt orienterede profilering sig mod andre institutioner og virksomheder i Danmark og i udlandet.

Uddannelsesrådet understreger, at profileringen både indebærer tilvalg og fravalg af satsningsområder.

Kompetencer

Rådet anbefaler, at skolerne udarbejder strategiplaner for de kompetencer, der skal produceres på skolen, bl.a. med henhold på afgrænsning til lignende uddannelse i Danmark og udlandet. Skolerne kunne med fordel etablere eksterne vejledere / advisory boards, der deltager aktivt i strategiformuleringen af de kompetencer, der skal sikres hos henholdsvis ledelse, lærere og studerende såvel som i forskningen. De uafhængige vejledere kunne med fordel indbefatte internationale repræsentanter således, at skolen løbende opdateres i forhold til internationale krav og forventninger.

Center

Rådet ser et behov for, at der etableres et supportcenter, der kan medvirke til at opkvalificere skolerne inden for:

- Muligheder og regler for at gennemføre udviklingsprojekter i samarbejde med private virksomheder og institutioner – danske og udenlandske ("third line" aftaler)
- Søgning af forskningsmidler ved fx EU's rammeprogrammer
- Profilering af uddannelsesinstitutionerne (også internationalt)
- Forberedelse af de studerende på det professionelle liv gennem forbedret undervisning inden for markedsføring, økonomi samt f.eks. hvordan man omgås med ophavsretten/intellectual property rights
- Udarbejdelse af standardformater og standardkontrakter for at sikre optimering af samarbejde med institutioner, organisationer og private virksomheder.
- Håndteringen af kontakt til fx relevant industri

Internationalisering

Rådet anbefaler, at uddannelserne efterstræber et internationalt niveau og i højere grad systematisk etablerer internationale samarbejdsrelationer og netværk. Rådet ser et behov for, at skolerne etablerer færre, men relevante og stærke samarbejdsaftaler, der blandt andet indebærer udveksling af både

undervisere og studerende samt etablering af forskningsnetværk/research-clusters. Der bør sættes ind overfor kompetenceudvikling og international markedsføring således, at skolen gøres attraktiv for udenlandske gæstelærere. Skolerne bør i denne henseende endvidere formulere en egen strategi for internationalt samarbejde. Rådet finder, at internationaliseringen forudsætter en øget indsats i forhold til de studerendes sprogkundskaber og værdigrundlag. Fx kunne en øget udveksling af lærere føre til, at en vis procentdel af undervisning og opgaver gennemføres på engelsk eller et andet tilvalgt hovedsprog. Det ville i denne forbindelse være gavnligt at formulere specifikke krav om, at en vis procentdel af de studerende på skolen skal være kvalificerede udenlandske studerende, samt at en vis procentdel af de studerende bør gennemføre studie- eller praktikophold i udlandet. Da dansk er så lille et sprogsområde anbefales endvidere, at der udvikles modeller for, hvordan man integrerer udenlandske studerende tilfredsstillende.

Indsats for øget beskæftigelse

Rådet ser et behov for en øget indsats i forhold til beskæftigelsen. Rådet foreslår en styrket tilknytning til erhvervslivet via modus II forskning, entrepreneurship og dermed optimering af curriculum i forhold til den faktiske samfundsmæssige udvikling. For billedkunstskolerne foreslås ligeledes en mere stringent opfattelse af afkrævede kompetencer samt et mere nuanceret billede af de færdiguddannedes position i samfundet.

Kommunikation og PR

Rådet anbefaler, at skolerne ansætter professionelle kommunikationsmedarbejdere, der kan varetage formidling af skolernes resultater gennem fx udstillinger, modeshows, deltagelse i konkurrencer, hjælp til third line funding og andet. Rådet finder det endvidere hensigtsmæssigt, at der etableres/udbygges udslusningssystem for færdiguddannede ved skolerne.

Problemorientering

Det er rådets opfattelse, at relevante løsninger på faglige udfordringer for de studerende skal findes i tværfagligt arbejde. Rådet anbefaler, at der etableres et større spektrum af tværfaglighed i lærerkorpset således, at der både indgår flere forskellige kompetencer i undervisningen, samt at der sker en øget integration af videnskaberne og de kunstneriske fag. Endvidere anbefales et øget tværinstitutionelt samarbejde, hvor kontakten til andre skoler, kulturinstitutioner og til erhvervslivet styrkes. Rådet udtrykker endvidere et ønske om, at tværfaglighed indarbejdes som en mind-set hos den enkelte lærer og studerende. Tværfaglighed skal opfattes som en grundlæggende værdi for studerende i deres arbejde inden for de forskellige fagligheder.

Rådet forventer gennem de nævnte initiativer, at de studerende vil blive mere tilpasningsdygtige og attraktive for et fremadrettet erhvervsliv (gælder for design og arkitektur).

Rådet finder, at der skal sikres større integration af videnskabelig tankegang (både teknologiske og humanistiske fag) i skolernes undervisning, herunder større tilførsel af digitale kompetencer. Rådet finder det endvidere hensigtsmæssigt, at skolerne formulerer curriculum for hver uddannelse.

Sluttelig anbefaler rådet, at uddannelserne søger at optimere undervisningen således, at de studerende opnår kompetencer inden for innovation/udvikling. Det er rådets anbefaling, at de studerende i højere grad lærer at agere i en form for innoverende/udviklende praksis inden for det pågældende fagområde.

Forskning

Institutionerne opfordres til at præcisere deres indgangsvinkel til forskning ved de kunstneriske uddannelsesinstitutioner. Rådet finder det derfor relevant, at uddannelsesinstitutionerne sikrer en præciseret definition af kunstnerisk forskning ved de enkelte institutioner.

Integration af forskning

Rådet anbefaler, at der sker en yderligere integration af forskning i skolernes undervisning. I denne forbindelse tænkes også på kunstnerisk forskning.

Uddannelsesrådet finder, at en yderligere fokusering af forskningsindsatsen ved uddannelserne er hensigtsmæssig, og vil i den henseende fremhæve Center for Designforskning som en god struktur i den henseende at forskningen samles i centrale enheder. I lighed med punktet om profilering påpeger rådet, at en yderligere udvikling af forskningsindsatsen ved de enkelte institutioner indebærer et til- og fravalg af fagspecialer ved institutionen.

Teknologisk videreudvikling

Rådet ser et behov for, at skolerne gennemgår en teknologisk videreudvikling både analogt og digitalt. Rådet anbefaler, at materiale- og teknologiforståelsen opgraderes i form af forbedrede værkstedsforhold, samt at den digitale forståelse opgraderes i form af en styrket indsats på IT-området.

Omstrukturering af censorvirksomhed

Rådet anbefaler, at der gennemføres en evaluering af censorvirksomheden ved uddannelserne. Uddannelsesrådet finder det hensigtsmæssigt, at man i denne forbindelse revurderer Akademirådets rolle således, at den faglige relevans bliver sikret. Dette punkt angår i særdeleshed arkitekt- og billedkunstskolerne.

1.2. Anbefalinger rettet mod de enkelte skoler

Nedenfor følger en oversigt over de anbefalinger, der retter sig mod de enkelte skoler. Disse anbefalinger er udarbejdet på baggrund af rådets møder med henholdsvis studerende, lærere og ledelse på de respektive institutioner.

1.2.1. Arkitektskolen Aarhus

Rådet finder en forbedring af skolens lokaleforhold ønskelig. Nye lokaler ville kunne bidrage til forbedrede værksteds- og lokalefaciliteter samt til øget tværfaglighed. Skolen har en 3+2 struktur for uddannelsen, som blandt andet indebærer en større tværfaglighed mellem de forskellige fagområder på skolen. I den anledning finder rådet, at forbedringer af skolens lokaler kan understøtte denne proces. Det er ydermere rådets opfattelse, at nye forbedrede lokaleforhold for skolen vil bidrage til øget synlighed både lokalt og nationalt.

Rådet anbefaler, at der etableres et tættere samarbejde med andre skoler, eventuelt i forbindelse med forbedringer af lokalesituationen. Det ville styrke skolen, hvis både teknologiske, kunstneriske og erhvervsmæssige uddannelser knyttes tættere sammen.

Rådet finder det endvidere hensigtsmæssigt, at der fokuseres på studiemiljøets kvalitet på skolen. Blandt andet ville en ændring af studiemetoden i form af flere studiegrupper kunne medvirke hertil.

1.2.2. Kunstakademiets Arkitektskole

Rådet finder, at en reduktion i antallet af afdelinger ville kunne øge skolens muligheder for at agere og profilere skolen som helhed. Rådet vurderer, at en sådan omstrukturering ville kunne tiltrække nye profiler og kompetencer fra både ind- og udland. Omstruktureringen ville endvidere kunne give mulighed for, at en afdeling bemannes af eksterne gæsteprofessorer for fx to år ad gangen. Sådanne gæsteprofessorater kunne eksempelvis tildeles yngre forelæsere samt meget succesrige arkitekter o.a., som ikke har tid til en længere universitær forpligtigelse.

Rådet finder det hensigtsmæssigt, at studiet på skolen formuleres efter et curriculum således, at der findes en balance mellem de teoretiske fag og redskabsfagene. Herunder anbefales det, at strukturerede digitale kurser indgår.

Endeligt ser rådet et behov for, at forskningen i højere grad integreres i undervisningen således, at de studerende opnår større indsigt i den forskningspraksis, der foregår på skolen.

1.2.3. Kunstakademiets Billedkunstskoler

Rådet finder det positivt, at der på skolen arbejdes med at udvikle kompetenceprofiler, og at skolen formulerer, at de studerende uddannes til at kunne agere som kunstnere på nutidige betingelser efter endt studietid.

Rådet mener, at der med fordel kunne etableres en stærkere sammenhæng mellem grunduddannelserne og professorskolen. Det anbefales i denne forbindelse, at professorskolerne i højere grad deltager i en samlet forståelse af de ønskede kompetencer for de studerende.

Rådet finder, at en optimering af IT-ressourcerne vil kunne forbedre de studerendes kompetencer inden for et mere komplekst kunstfelt. Det anbefales på denne baggrund, at skolen fokuserer yderligere på en opgradering af IT-ressourcerne.

Rådet finder, at studieforløbet med fordel kunne indrettes således, at den studerende undervises af flere professorer igennem sit studieforløb. Dette skyldes en antagelse om, at kunstfeltet er blevet så komplekst, at én professor pr. studerende ikke er tilstrækkeligt til, at den studerende opnår den ønskede vidensmængde.

Rådet udtrykker endvidere tiltro til Rektor Mikkel Boghs visioner for skolerne.

1.2.4. Kunstakademiets Konservatorskole

Rådet finder, at der med fordel kan kigges på den kritiske masse på skolen, da det er en lille uddannelse med få lærere og elever og et begrænset afsætningsmarked for uddannede ved skolen.

Rådet anbefaler et øget fokus på skolens kernekvaliteter kombineret med en klart formuleret uddannelses- og forskningsstrategi. Encore-samarbejdet er positivt og rummer potentiale til at blive et veludviklet internationalt samarbejde og et regi, hvori international arbejdsdeling og større fagspecialisering kan finde sted.

Rådet finder det hensigtsmæssigt, at skolen overvejer, om der kan sikres alternative beskæftigelsesmuligheder for færdiguddannede fra skolen. Skolen kan fx udarbejde idékataloger med konkrete eksempler på mulige karriereveje samt profilere de færdiguddannedes kompetencer til mulige arbejdsgivere. Rådet anbefaler endvidere, at skolen i højere grad indgår i et videns- og innovationsmiljø med andre skoler. Dette ville inspirere de studerende i forbindelse med mulige karriereveje.

1.2.5. Danmarks Designskole

Rådet finder, at Danmarks Designskole ville opnå et stort udbytte af at flytte til nye lokaler. Dette ville give skolen mere tidssvarende omgivelser og forbedrede værkstedsfaciliteter. Nye lokaler ville kunne bidrage til forbedrede værksteds- og lokalefaciliteter samt til øget tværfaglighed.

Rådet finder det endvidere hensigtsmæssigt, at skolerne etablerer stærkere bånd til det relevante erhvervsliv. Kontakten med erhvervslivet kunne med fordel etableres for hver af de respektive linier på skolen således, at hver af linierne sikres konkret viden om udviklingen inden for det specifikke fagområde. En indretning af en fælles kommunikationsstilling med tilhørende juridisk hjælp ville i denne forbindelse styrke udviklingen.

Skolens ledelse har fremlagt ledelsens strategi for skolens og uddannelsens fremtidige udvikling. Rådet vil i den forbindelse sætte fokus på implementeringen af denne strategi. Det er vigtigt, at skolens ledelse sikrer engagement i denne strategi blandt alle interessenter ved skolen.

Rådet anbefaler afslutningsvist, at der ansættes flere gæsteundervisere på skolen.

1.2.6. Designskolen Kolding

Rådet finder, at skolen med fordel kunne etablere en profil, der særligt vender sig mod udlandet. Det vurderes, at skolen ville opnå gavn af at overveje og opgradere sine udadvendte kontakter. I denne forbindelse anbefales en øget indsats for at få flere udenlandske undervisere og forskere til skolen.

Uddannelsesrådet finder det positivt, at skolen har været god til at opnå "third line" funding. Rådet finder, at dette giver yderligere muligheder for, at skolens forskningsstrategi kan udvikles og realiseres. I forbindelse med udvikling af forskningen er det hensigtsmæssigt, at skolen fastholder og udarbejder det tætte samarbejde med relevante regionale virksomheder og samtidig deltager i internationale samarbejder med andre institutioner, herunder Center for Designforskning.

1.2.7. Glas- og Keramikskolen på Bornholm

Rådet finder, at skolen i højere grad må fokusere på at profilere skolen udadtil. Det er vigtigt, at skolen i fremtiden sikrer, at der er tilstrækkelig med kvalificerede ansøgere til henholdsvis glas- og keramiklinjen. I den anledning finder rådet, at skolen med fordel kan indgå i tættere samarbejde med lignende skoler i udlandet for derigennem at profilere kvaliteten i uddannelsen ved lignende kunsthåndværker-skoler.

Rådet finder endvidere, at skolens overordnede profil og kvalitet kan styrkes ved, at det afgøres om uddannelserne ved skolen skal fungere som enten 3-årige specialuddannelser eller som 3-årige bache-

loruddannelser (hvorefter den studerende fortsætter overbygning andet steds). Især hvis uddannelsen skal fungere som bacheloruddannelse bør samarbejdet med Danmarks Designskole intensiveres for derigennem at sikre de studerende de fornødne kompetencer til at fortsætte deres uddannelse på kandidatniveau.

Sluttelig er det rådets anbefaling, at profileringen af skolen bør styrkes og ledelsesstrukturen samtidig bør revurderes.